

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Autor: Ministerul Afacerilor Interne.

Alte autorități publice participante: Inspectoratul de management operațional; Serviciul tehnologii informaționale; Serviciul de Informații și Securitate

Grupuri de lucru: Ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 617 din 13 decembrie 2023 „Cu privire la instituirea Grupului de lucru pentru elaborarea proiectului Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale”.

Componența nominală a grupului de lucru:

1. Vladislav Cojuhari, Secretar general adjunct al ministerului;
2. Petru Jalbă, Ofițer principal al Direcției politicii în domeniul ordinii și securității publice, combaterii criminalității a Ministerului Afacerilor Interne;
3. Galina Țurcan, Șef al Secției juridice a Serviciului tehnologii informaționale;
4. Rozalina Crudu, Șef al Secției administrare și monitorizare a sistemelor informaționale a Direcției sisteme aplicative și suport tehnic a Direcției generale tehnologia informației și comunicației a Serviciului Tehnologii Informaționale;
5. Aurel Baci, Șef al Direcției evaluare operațională și control organizațional a Inspectoratului de Management Operațional;
6. Iulian Caraman, Șef adjunct al Centrului Antiterorist al Serviciului de Informații și Securitate;
7. Denis Malai, Ofițer de informații al Serviciului de Informații și Securitate;
8. Cătălina Udeanu, expert, România.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Temeiul legal din care rezultă prezentul proiect de lege reprezintă pct. 11 din Capitolul 31 al Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023, care constă în transpunerea Directivei (UE) 2022/2557 din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice și de abrogare a Directivei 2008/114/CE a Consiliului.

Totuși, prezentul proiect de lege nu transpune Directiva (UE) 2022/2557 din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice, ci creează cadrul juridic primar care va permite transpunerea ulterioară a acestei directive.

Această abordare a fost aleasă în baza unor circumstanțe de drept și de fapt care fac imposibilă transpunerea directă, în acest moment, a Directivei (UE) 2022/2557 în Republica Moldova. Directiva se referă la protecția **entităților critice**, un concept distinct de cel de **infrastructură critică**, deși între acestea există o legătură strânsă și esențială. De fapt, tocmai această interdependență a stat la baza inițierii și elaborării proiectului de lege.

Din punct de vedere practic, o entitate critică este acea entitate publică sau privată care a fost identificată de un stat și care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

a) furnizează unul sau mai multe servicii esențiale;

b) își desfășoară activitatea, iar infrastructura sa critică este situată pe teritoriul statului membru respectiv;

c) un incident ar avea efecte perturbatoare semnificative asupra furnizării unuia sau mai multor servicii esențiale, inclusiv asupra altor servicii esențiale din alte, care depind de acele servicii.

Astfel, prezentul proiect de lege urmărește să creeze condițiile necesare pentru aplicarea cerinței de la lit. b), întrucât în Republica Moldova, în prezent, nu există o listă oficială a infrastructurilor critice naționale.

Este adevărat că Serviciul de Informații și Securitate, prin Centrul Antiterorist, asigură protecția unor infrastructuri critice identificate și desemnate conform Regulamentului privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 701/2018. Totuși, aceste infrastructuri nu sunt exhaustive și au fost selectate exclusiv în scopul protecției împotriva atacurilor teroriste.

Prin urmare, prezentul proiect de lege va permite identificarea tuturor infrastructurilor critice naționale relevante, acoperind toate sectoarele vizate de Directiva (UE) 2022/2557, facilitând astfel transpunerea completă a acesteia în etapa următoare.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Proiectul de lege privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale a fost elaborat în legătură cu:

1. necesitatea îndeplinirii măsurilor prioritare pentru ridicarea nivelului de pregătire necesar aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană și alinierii la legislația Uniunii Europene;
2. asigurarea implementării integrale, calitative și în termen a recomandărilor formulate de către Comisia Europeană pentru implementarea Agendei de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2021-2027;
3. îndeplinirea angajamentelor asumate în baza Acordului de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte și Republica Moldova, pe de altă parte;
4. pentru executarea pct. 11 din Capitolul 31 al Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023, care constă în transpunerea Directivei (UE) 2022/2557 din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice și de abrogare a Directivei 2008/114/CE a Consiliului.

Se menționează că scopul prezentului proiect de lege reprezintă crearea cadrului juridic național necesar pentru implementarea legislației Uniunii Europene, în mod special este vorba de transpunerea Directivei (UE) 2022/2557 din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice. Această directivă are drept scop asigurarea unui nivel înalt de reziliență entităților critice ale statelor membre ce, în calitatea lor de furnizoare de servicii esențiale, joacă un rol indispensabil în menținerea funcțiilor societale sau a activităților economice vitale pe piața internă, într-o economie a Uniunii din ce în ce mai interdependentă.

Abordând în detaliu Directiva (UE) 2022/2557 din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice, observăm că aceasta urmărește stabilirea unui cadru normativ la nivelul Uniunii, care să permită consolidarea rezilienței entităților critice de pe piața internă prin stabilirea unor norme minime armonizate, cât și sprijinirea acestora prin intermediul unor măsuri coerente și specifice de sprijin și supraveghere.

Din textul preambulului Directivei (UE) 2022/2557 din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice, precum și art. 6 al directivei menționate, **se înțelege că o entitate critică reprezintă o structură ce operează cu infrastructură critică**, care este utilizată pentru a furniza servicii esențiale.

Menționăm faptul că, în prezent, în Republica Moldova nu există cadru normativ care să reglementeze modul în care se realizează identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale, rolul acestora fiind, așa cum s-a menționat mai sus, menținerea funcțiilor societale sau a activităților economice vitale. **Literalmente, nu există documente oficiale în care să fie consacrate infrastructurile critice existente pe teritoriul țării, precum și administratorii, operatorii sau posesorii acestora, ce operează cu ele.**

Proiectul va aborda în mod corespunzător și cuprinzător identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale pentru a asigura dezvoltarea economică, menținerea funcțiilor vitale ale societății și siguranța cetățenilor.

Se reliefează că, neadoptarea unei astfel de măsuri în regim de urgență creează premise pentru multiplicarea riscurilor la adresa securității naționale, datorită impactului semnificativ generat de incapacitatea de a menține respectivele funcții. În prezent, infrastructura critică națională este protejată într-o manieră neuniformă, în unele cazuri foarte profesionist, în alte cazuri foarte neglijent. Astfel, prezentul proiect de lege vine spre asigurarea unui nivel de protecție minim necesar față de toate infrastructurile critice naționale, indiferent de administratorul, proprietarul sau posesorul acestora.

Având în vedere necesitatea abordării protecției infrastructurilor critice naționale cu luarea în considerare a tuturor tipurilor de pericole, indiferent dacă sunt naturale sau provocate de om, accidentale sau intenționate, reieșind din conjunctura socială, elaborarea și aprobarea unei asemenea legi este indispensabilă pentru Republica Moldova.

Mai mult ca atât, identificarea infrastructurilor critice naționale, precum și identificarea administratorului, proprietarului sau posesorului acestora, va permite transpunerea ulterioară a Directivei (UE) 2022/2557 din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice, fiindcă o entitate critică se stabilește numai și numai dacă aceasta gestionează cel puțin o infrastructură critică.

Suplimentar, o astfel de lege este necesară din considerentul că se impune intensificarea eforturilor necesare consolidării protecției infrastructurilor critice naționale, dată fiind dinamica amenințărilor, care include și amenințări hibride și teroriste aflate în evoluție, precum și interdependențele tot mai accentuate între infrastructurile critice naționale din diferite sectoare.

Realizarea cadrului normativ secundar, respectiv parcurgerea unor proceduri specifice este condiționată de existența reglementărilor primare în materia protecției infrastructurilor critice naționale.

În acest context, având în vedere că aspectele menționate sunt de interes național, acest proiect de lege reprezintă un subiect a cărui reglementare nu poate fi amânată.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin adoptarea prezentului act normativ se vor realiza următoarele obiective:

1. Crearea cadrului legal național care să asigure transpunerea corectă a Directivei (UE) 2022/2557 din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice, prin consfințirea în legislația națională a domeniului infrastructurilor critice naționale ca și componentă a securității naționale a Republicii Moldova – termen 6 luni de la publicarea legii în Monitorul Oficial;
2. Crearea și operaționalizarea, în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, a Centrului național de coordonare și protecție a infrastructurilor critice naționale, care va avea și responsabilitatea transpunerii Directivei (UE) 2022/2557 din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice;
3. Crearea cadrului normativ primar indispensabil elaborării actelor normative subsecvente necesare desfășurării activităților puse în sarcina Centrului național de coordonare și protecție a infrastructurilor critice naționale;
4. Identificarea infrastructurilor critice naționale;
5. Crearea cadrului juridic național necesar pentru transpunerea și, ulterior, implementarea prevederilor Directivei (UE) 2022/2557 din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice care asigură trecerea de la protecția infrastructurilor critice naționale la reziliența acestora concomitent cu identificarea entităților critice care au, potrivit definiției, o infrastructură critică națională în interiorul acestora – termen de transpunere și implementare 1 decembrie 2025.

Principalele prevederi ale proiectului și elementele noi care se conțin în cuprinsul acestuia:

Scopul primar al proiectului de lege propus are menirea să asigure o abordare mai comună a protecției infrastructurilor critice naționale într-o serie de sectoare din întreaga țară. Proiectul de lege stabilește obligații specifice care revin autorităților competente, pentru a identifica entitățile critice pe baza unor criterii comune și a rezultatelor evaluării riscurilor.

Prin intermediul acestui proiect de lege, este posibil să se asigure faptul că în Republica Moldova se aplică o abordare uniformă în ceea ce privește identificarea entităților critice, ținând seama de specificități-le de la nivel național, inclusiv de nivelurile diverse de expunere la risc și de interdependențele dintre sectoare și dincolo de frontiere.

Prin proiectul de lege se stabilesc de asemenea:

Articolul 1 și 2 stabilește obiectul și domeniul de aplicare al legii, care prevede obligațiile statului, prin intermediul autorităților responsabile, de a lua anumite măsuri menite să asigure furnizarea pe piața internă a serviciilor esențiale pentru menținerea funcțiilor societale sau a activităților economice vitale, în special de a identifica infrastructura critică națională și de asigurare că acestea își îndeplinesc obligațiile specifice care vizează consolidarea rezilienței. Prezenta lege instituie, de asemenea, norme privind supravegherea infrastructurii critice naționale și asigurarea respectării legislației de către autoritățile publice, administratorii operatorii, proprietarii de infrastructură critică națională.

Articolul 3 prevede o listă a definițiilor care se aplică corespunzător.

De menționat că noțiunea de *autoritate publică responsabilă*, ce este definită ca instituție publică desemnată, care, potrivit competențelor și atribuțiilor legale, răspunde de organizarea și desfășurarea activităților în domeniile corespunzătoare sectoarelor și subsectoarelor de infrastructură critică națională prezentate în anexa nr. 1. Se menționează că prin autoritate publică responsabilă se va înțelege un minister sau o altă autoritate publică sau instituție publică subordonată direct Guvernului sau Parlamentului, precum este Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică sau Banca Națională a Moldovei. Deci, de regulă este vorba de un minister, dar sunt cazuri în care sarcina unui anumit sector a fost pusă de Guvern în responsabilitatea autorității publice sau instituție publice ce este în subordinea directă a Guvernului și nu este vorba de un minister. De exemplu, prin autorități publice responsabile se poate înțelege:

Sectorul Energetic:

1. Ministerul Energiei;

Sectorul Tehnologia informației și comunicațiilor:

1. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
2. Ministerul Afacerilor Interne;
3. Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică;
4. Serviciul de Informații și Securitate;

Sectorul Apă, păduri și mediu:

1. Ministerul Mediului;
2. Ministerul Sănătății;

Sectorul Alimentație și agricultură:

1. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
2. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor;

Sectorul Sănătate:

1. Ministerul Sănătății;
2. Ministerul Afacerilor Interne;

Sectorul Securitate națională:

1. Ministerul Apărării;
2. Ministerul Afacerilor Interne;

3. Ministerul Justiției;
4. Serviciul de Informații și Securitate;
5. Serviciul de Protecție și Pază de Stat;

Sectorul Administrație:

1. Cancelaria de Stat
2. Ministere și alte autorități sau instituții publice care reprezintă autoritatea reglementatoare principală a unui anumit sector de infrastructură critică națională.

Sectorul Transporturi:

1. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;

Sectorul Industrie:

1. Ministerul Apărării
2. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
3. Ministerul Sănătății
5. Ministerul Afacerilor Interne
6. Agenția Proprietății Publice

Sectorul Spațiu și cercetare:

1. Ministerul Educației și Cercetării

Sectorul Financiar-bancar:

1. Banca Națională a Moldovei
2. Ministerul Finanțelor
3. Comisia Națională a Pieței Financiare

Sectorul Cultură și patrimoniu cultural național:

1. Ministerul Culturii

Literalmente, autoritățile publice responsabile reprezintă ministerele care gestionează infrastructuri critice naționale pe anumite sectoare sau alte autorități sau instituții publice care se subordonează direct Guvernului sau Parlamentului și care, la fel, gestionează infrastructuri critice naționale.

Funcții vitale se referă, de regulă, la procese sau activități esențiale pentru funcționarea societății și statului, cum ar fi: guvernarea, apărarea, ordinea publică, sănătatea publică, comunicațiile sau aprovizionarea cu energie. Ele sunt, într-un sens larg, necesități de sistem.

Serviciile esențiale, în schimb, sunt manifestările concrete sau livrabilele acestor funcții vitale către cetățeni sau alte instituții. De exemplu, funcția vitală „sănătate publică” se exprimă prin serviciile esențiale precum asistența medicală de urgență, funcționarea spitalelor, serviciul 112 etc.

Informațiile sensibile reprezintă informații care, chiar dacă nu sunt clasificate oficial (ex. secret de stat), pot avea un grad ridicat de risc dacă ajung în posesia unor persoane rău intenționate (teroriști, hackeri, actori statali ostili etc.). De exemplu, în categoria informațiilor sensibile se includ: planuri, hărți, schițe sau diagrame ale infrastructurilor critice; vulnerabilități tehnice ale infrastructurilor critice; liste cu personal-cheie și responsabilitățile acestuia; etc.

Praguri critice - valori-limită exprimate în cifre concrete, care au fost stabilite în funcție de gravitatea impactului, perturbării sau al distrugerii unei infrastructuri și care determină identificarea acesteia ca ICN.

Articolul 4 prevede că Ministerul Afacerilor Interne, prin intermediul Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice – centru ce urmează a fi creat în cadrul Inspectoratului de Management Operațional în subordinea ministerului în la nivel de direcție autonomă, ce se va subordona direct ministrului și va fi responsabilă pentru organizarea și desfășurarea activităților necesare implementării prezentei legi, cât și realizarea

cooperării între autoritățile publice responsabile și structurile neguvernamentale ce vor gestiona infrastructuri critice naționale.

Forma de organizare a Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice va fi direcție autonomă în cadrul Inspectoratului de Management Operațional din subordinea Ministerului Afacerilor Interne. Centrul Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice va fi creat din 7 unități de personal, un șef de direcție și 6 executori. Toți funcționarii direcției vor fi funcționari publici cu statut special.

Articolul 5 se referă la faptul că, la nivelul Guvernului, se va institui Grupul de lucru interinstituțional pentru protecția infrastructurilor critice, cu reprezentanți din toate autoritățile publice. Scopul Grupului de lucru interinstituțional pentru protecția infrastructurilor critice este de a asigura o abordare unitară a activității desfășurate în domeniul protecției infrastructurilor critice naționale de către instituțiile pe care le reprezintă în cadrul grupului, de a asigura continuitate în furnizarea datelor necesare realizării evaluărilor intersectoriale a vulnerabilităților, riscurilor și amenințărilor la adresa infrastructurilor critice naționale către Centrul Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice în vederea elaborării evaluării integrate realizate în scopul informării Guvernului Republicii Moldova asupra stadiului îndeplinirii obiectivelor stabilite precum și asupra măsurilor ce se impun pentru îmbunătățirea activității în domeniu.

Grupul de lucru interinstituțional pentru protecția infrastructurilor critice va asigura îndeplinirea următoarelor obiective:

1. asigurarea continuității procesului de identificare a infrastructurilor critice naționale, și informarea a Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice asupra stadiului realizării obiectivelor și direcțiilor prioritare de acțiune;
2. coordonarea și prioritizarea activităților autorităților publice responsabile în procesul de identificare și desemnare a infrastructurii critice naționale;
3. participare la îmbunătățirea cadrului normativ specific domeniului, în special, prin susținerea procesului de transpunere a legislației comunitare;
4. implementarea de proceduri de lucru pentru acțiunile comune și schimbul de informații interinstituțional.

Totodată, Grupul de lucru interinstituțional pentru protecția infrastructurilor critice va avea următoarele atribuții:

a) analizează și formulează puncte de vedere pentru proiectele de acte normative din domeniul protecției infrastructurilor critice naționale, elaborate de Centrul Național de Coordonare a Protecției Infrastructurilor Critice, care urmează să fie înaintate spre aprobare/adoptare;

b) analizează și formulează propuneri cu privire la soluțiile de integrare a proprietarilor/operatorilor/administratorilor de infrastructuri critice naționale în cadrul Mecanismului de comunicare și avertizare timpurie;

c) analizează și formulează propuneri cu privire la conținutul ghidurilor/manualelor de proceduri și bunelor practici în domeniu elaborate de Centrul Național de Coordonare a Protecției Infrastructurilor Critice;

d) sprijină promovarea, în mod unitar, a politicilor în domeniul formării profesionale specifice domeniului protecției infrastructurilor critice;

e) identifică și analizează activitățile procedurabile de la nivelul proprietarilor/operatorilor/ administratorilor de infrastructuri critice naționale.

Articolul 6 reglementează evaluarea riscurilor ce urmează a fi realizată de autoritățile publice, administratorii, operatorii și proprietarii de infrastructură critică. Administratorii, operatorii și proprietarii de infrastructură critică dintr-un anumit sector vor prezenta evaluările către autoritatea publică responsabilă (ministerul/agenție) de acest sector, iar ultima le va prezenta, într-o formă sistematizată și ordonată, Centrului Național de Coordonare a Protecției

Infrastructurii Critice din subordinea Ministerului Afacerilor Interne. La solicitarea Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice, administratorii, operatorii și proprietarii de infrastructură critică pot expedia direct rapoartele de evaluare a riscurilor Centrului.

Articolul 7 este consacrat atribuțiilor Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice. Urmează a fi reținut faptul că Centrul Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice este structura de specialitate din cadrul Ministerului Afacerilor Interne care răspunde de organizarea și desfășurarea activităților necesare pentru identificarea și desemnarea infrastructurilor critice naționale și evaluarea necesității de îmbunătățire a protecției acestora. Totodată, Centrul Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice este responsabil de elaborarea cadrului normativ, specific domeniului, coordonarea activităților desfășurate de autoritățile publice responsabile în vederea identificării infrastructurilor critice naționale, realizarea cooperării între autoritățile publice responsabile și structurile neguvernamentale, asigurarea punctului național de contact în relația cu alte State Membre, Comisia Europeană, Organizația Tratatului Atlanticului de Nord și alte structuri internaționale, precum și managementul la nivel național a infrastructurilor critice. De asemenea, asigură îndeplinirea atribuțiilor ce revin Ministerului Afacerilor Interne, ca autoritate responsabilă de sectoarele respective de infrastructură critică.

În conformitate cu proiectul, sancțiunile contravenționale pot fi aplicate fie de către CNCPIC (Centrul Național pentru Coordonarea Protecției Infrastructurii Critice), fie de către autoritățile publice responsabile, în funcție de competențele stabilite prin lege.

CNCPIC are competență generală, inclusiv obligația de a efectua controale și, atunci când este cazul, de a aplica sancțiuni în raport cu toți gestionarii de ICN, indiferent de sectorul de activitate. Autoritățile publice responsabile vor avea competență de control și sancționare exclusivă în domeniul sectorial pe care îl administrează, în conformitate cu atribuțiile lor legale.

Mecanismul de corelare între autoritățile competente se va baza pe principiile generale de drept, inclusiv principiul interdicției sancționării duble pentru aceeași faptă. În plus, aspectele practice privind coordonarea și delimitarea clară a responsabilităților vor fi dezvoltate în actele normative subsecvente (regulamente/metodologii) aferente aplicării legii.

Articolul 8 se referă la posibilitatea și dreptul Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice de a constitui și administra un mecanism de comunicare și avertizare timpurie, destinat asigurării managementului integrat al protecției infrastructurii critice naționale cu rolul de sistem național securizat de informare în domeniul protecției infrastructurilor critice naționale.

Articolul 9 reglementează procedura de identificare a autorităților publice responsabile de identificarea, desemnarea și protecția infrastructurii critice naționale.

Totodată, se menționează că articolul 9 reglementează atribuțiile autorităților publice responsabile, iar articolul 10 vizează atribuțiile proprietarilor, operatorilor și administratorilor de infrastructuri critice naționale. Deși la o primă analiză poate părea că există o suprapunere în ceea ce privește obligațiile de informare adresate CNCPIC, prevederile au scopuri complementare.

Obligația autorităților publice responsabile de a notifica CNCPIC cu privire la participarea personalului propriu și a personalului din cadrul entităților gestionare de ICN reflectă rolul coordonator al acestora în raport cu sectorul gestionat. În paralel, informarea directă din partea entităților gestionare de ICN asigură un nivel suplimentar de acuratețe și completitudine a informațiilor, contribuind la consolidarea securității interne și la prevenirea scurgerilor de informații sensibile.

Obiectivul acestor informări constă în crearea unui mecanism unitar de monitorizare, analiză și diseminare a bunelor practici și lecțiilor învățate, rezultate din participarea la activitățile internaționale relevante.

În conformitate cu proiectul, sancțiunile contravenționale pot fi aplicate fie de către CNCPIC (Centrul Național pentru Coordonarea Protecției Infrastructurii Critice), fie de către autoritățile publice responsabile, în funcție de competențele stabilite prin lege.

CNCPIC are competență generală, inclusiv obligația de a efectua controale și, atunci când este cazul, de a aplica sancțiuni în raport cu toți gestionarii de ICN, indiferent de sectorul de activitate. Autoritățile publice responsabile vor avea competență de control și sancționare exclusivă în domeniul sectorial pe care îl administrează, în conformitate cu atribuțiile lor legale.

Mecanismul de corelare între autoritățile competente se va baza pe principiile generale de drept, inclusiv principiul interdicției sancționării duble pentru aceeași faptă. În plus, aspectele practice privind coordonarea și delimitarea clară a responsabilităților vor fi dezvoltate în actele normative subsecvente (regulamente/metodologii) aferente aplicării legii.

Articolele 10 și 11 se referă la atribuțiile și obligațiile proprietarilor, operatorilor și administratorilor de infrastructura critică națională ca subiecți care gestionează infrastructurile critice naționale.

Proiectul instituie obligația autorităților publice responsabile, precum și a deținătorilor de infrastructuri critice naționale (ICN), de a desemna sau constitui o structură/compartiment specializat(ă) sau, după caz, un ofițer de legătură pentru securitatea ICN. Această măsură vizează consolidarea capacității instituționale în domeniul protecției infrastructurilor critice, prin stabilirea unor mecanisme clare de coordonare, comunicare și intervenție între autorități și deținători.

Acțiunile de reformă instituțională prevăzute prin proiect sunt de tip organizatoric **și nu implică în mod necesar majorarea numărului de posturi, ci o reconfigurare internă a atribuțiilor existente**, în funcție de complexitatea și numărul de ICN gestionate. Se va asigura astfel o aliniere la bunele practici europene privind desemnarea punctelor de contact.

Aceste modificări vor fi încadrate în sistemul instituțional existent, fără a crea entități noi, ci doar prin consolidarea capacității de reacție a celor deja competente. Pe termen scurt, se preconizează realizarea de instruiți și evaluări pentru ofițerii de legătură. Pe termen mediu și lung, măsurile vor contribui la creșterea gradului de reziliență, eficiență și interoperabilitate între instituțiile implicate în gestionarea infrastructurilor critice.

Articolul 12 prevede că autoritățile publice responsabile identifică entitățile critice din sectoare și subsectoare specifice. Procesul de identificare ar trebui să țină seama de rezultatele evaluării riscurilor și să aplice criterii specifice.

Articolul 13 reglementează procedura de desemnare a infrastructurii critice naționale ce a fost identificată. Fiecare autoritate publică responsabilă de un anumit sector va expedia Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice lista infrastructurii critice naționale care a fost identificată. Centrul Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice va consolida pe sectoare listele infrastructurii critice naționale și le va propune spre aprobare prin hotărâre de Guvern.

Articolul 14 prevede măsurile de protecție ce urmează a fi întreprinse de autoritățile publice, administratorii, operatorii și proprietarii de infrastructură critică. În mod special, este reglementat faptul că fiecare autoritate publică, administrator, operator și proprietar de infrastructură critică va trebui să dețină câte un plan de securitate al operatorului pentru infrastructura critică.

Avizarea planurilor de securitate constituie un mecanism necesar de control instituțional, menit să asigure coerența și conformitatea acestor documente cu cerințele minime de protecție stabilite la nivel național.

Articolul 15 se referă la modul de protejare a informațiilor ce se referă la infrastructurile critice naționale. Totodată, în ceea ce privește obligația de „asigurare a autorizării ofițerilor de legătură pentru securitatea infrastructurii critice naționale desemnați”, precizăm că aceasta vizează o măsură necesară pentru garantarea unui nivel minim de securitate în gestionarea infrastructurilor critice. Autorizarea respectivă presupune o procedură de verificare de securitate realizată de Serviciul de Informații și Securitate, în conformitate cu art. 15 alin. (3) din proiect, care stabilește că orice persoană ce gestionează informații clasificate în temeiul prezentei legi este supusă unei asemenea verificări.

Articolul 16 menționează că autorităților publice responsabile, proprietarii, operatorii și administratorii de infrastructură critică națională poartă răspundere pentru nerespectarea prevederilor prezentei legi în limitele faptelor comise de către acestea, conform prevederilor Codului contravențional, care urmează a fi completat cu faptele contravenționale corespunzătoare.

Ca puncte de reper, poate servi fapta contravențională reglementată de Articolul 365⁴. *Încălcarea legislației în domeniul protecției antiteroriste*, precum și următoarele propuneri:

Constituie contravenții următoarele fapte săvârșite de către autoritățile publice responsabile și/sau proprietarii/operatorii/administratorii de infrastructurilor critice naționale:

- a) neîntocmirea PSO conform art. 14 alin. (1);
- b) nerespectarea dispozițiilor privind participarea la procesul de stabilire a criteriilor și pragurilor critice, conform art. 12 alin. (2) și (6);
- c) nerespectarea obligației de evaluare, revizuire și actualizare a PSO prevăzută la art. 14 alin. (5) și (6), precum și neîndeplinirea sarcinilor prevăzute în PSO ori a măsurilor stabilite de autoritățile publice responsabile în scopul avizării PSO.

Articolele 17, 18 și 19 sunt dispozițiile finale și tranzitorii ale proiectului de lege.

Sumarizând, proiectul de lege reglementează următoarele aspecte:

- Obiectul de reglementare, domeniul de aplicare și noțiunile și termenii utilizați pe domeniul protecției infrastructurii critice;
 - Rolul și responsabilitățile autorităților responsabile;
 - Coordonarea la nivel național și organismele care coordonează activitatea protecției infrastructurii critice;
 - Documentele care elaborează de către autoritățile publice responsabile și proprietarii/operatorii/administratorii în domeniul protecției infrastructurii critice;
 - Constituirea structurilor/compartimentelor specializate în domeniul protecției infrastructurii critice;
 - Etapele procesului de identificare, desemnare și protecție a infrastructurii critice naționale;
 - Modalitatea de constatare a contravențiilor și aplicare a sancțiunilor;
 - Actele normative subsecvente prezentei legi;
- Prin anexe sunt stabilite:
- Lista sectoarelor și subsectoarelor potențial deținătoare de infrastructurii critice naționale;
 - Procedura de identificare de către autoritățile publice responsabile a potențialelor infrastructuri critice, care pot fi numite infrastructuri critice naționale;

- Cerințele minimale ale Planului de securitate al proprietarului, operatorului, sau administratorului.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Având în vedere faptul că identificarea, desemnarea, protecția infrastructurilor critice naționale și creșterea rezilienței entităților critice constituie o obligație asumată de Republica Moldova în procesul de preaderare, menționăm că, în urma analizelor efectuate, nu au fost identificate opțiuni alternative.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Prin identificarea infrastructurilor critice naționale, autoritățile publice vor putea să asigure, prin măsuri concrete, un nivel ridicat de protecție a infrastructurilor critice naționale, fapt ce va avea ca principală consecință creșterea încrederii populației în capacitatea statului de a proteja valorile naționale. Totodată, se vor crea condiții pentru asigurarea furnizării neîntrerupte a serviciilor esențiale către populație și stat. Proiectul de lege presupune crearea Centrului național de coordonare a protecției infrastructurii critice, care va fi în subordinea aparatului central al Ministerului Afacerilor Interne, la nivel de direcție autonomă, în subordinea directă a ministrului afacerilor interne. Se preconizează ca Centrul Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice să fie format din 7 unități de personal, 1 șef de Centru și 6 ofițeri de legătură. Totodată, în calitate de autoritate națională de protecție a infrastructurilor critice naționale, Centrul național de coordonare a protecției infrastructurii critice va coopera cu autoritățile publice responsabile, proprietarii, operatorii, administratorii infrastructurilor critice naționale prin intermediul ofițerilor de legătură desemnați în acest sens.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Cu referire la costuri, menționăm că acestea nu pot fi estimate în totalitate pentru că la data aprobării proiectului nu au fost identificate încă infrastructurile critice naționale context în care estimarea costurilor necesare rețehnologizării/tehnologizării sau stabilirii măsurilor de protecție fizică a acestora nu este posibilă. Totuși, stabilirea Centrului național de coordonare a protecției infrastructurii critice în subordinea aparatului central al Ministerului Afacerilor Interne, la nivel de direcție autonomă, va presupune cheltuieli estimative de personal în mărime de 3000 mii lei anual, cu condiția suplinirii tuturor funcțiilor. În partea ce se referă la cheltuielile ce urmează a fi suportate de administratorii, proprietarii sau posesorii de infrastructuri critică națională, se comunică că, în unele cazuri, pentru asigurarea conformității cu dispozițiile prezentului proiect este posibil să fie necesare unele investiții. Chiar și în astfel de cazuri, aceste investiții sunt justificate în măsura în care ar contribui la consolidarea protecției infrastructurilor critice naționale la nivelul autorităților publice, administratorilor, operatorilor sau proprietarilor, precum și la o abordare mai coerentă și la o capacitate sporită de a furniza servicii fiabile în întreaga țară. În plus, se preconizează că orice sarcină suplimentară care rezultă din prezentul proiect va fi mult inferioară costurilor aferente necesității de a gestiona și de a asigura redresarea în urma unor perturbări majore care pun în pericol furnizarea neîntreruptă a serviciilor conexe funcțiilor societale vitale și bunăstării economice a operatorilor, a statului a cetățenilor săi. După identificarea și desemnarea infrastructurilor critice naționale, fiecare proprietar/operator/administrator de infrastructură critică națională, conducându-se de standardele minime de protecție a infrastructurilor critice naționale, vor stabili, după necesitate, sumele ce urmează a fi alocate pentru tehnologizarea/retehnologizarea infrastructurilor critice naționale.

Se întrevăd două situații similare, fiindcă se referă la subiecți diferiți. Se disting două categorii de entități:

(1) proprietarii/operatorii/administratorii de infrastructură critică națională din sectorul public, pentru care cheltuielile legate de protecția ICN vor fi acoperite în conformitate cu procedurile generale de planificare bugetară (inclusiv în cadrul procesului de elaborare a Cadrului bugetar pe termen mediu și în conformitate cu legislația privind finanțele publice), și

(2) proprietarii/operatorii/administratorii din sectorul privat, care vor asigura implementarea măsurilor necesare prin resursele proprii, conform mecanismelor interne de planificare financiară.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Entitățile juridice de drept privat care desfășoară activității în sectoarele și subsectoarele menționate în anexa proiectului și care dețin infrastructuri critice naționale, ce furnizează servicii esențiale pentru cetățeni și stat, vor suporta, în funcție de natura și caracteristicile infrastructurilor critice naționale administrate, cheltuieli pentru asigurarea nivelului necesar de securitate.

Totuși, cu toate că obligațiile entităților juridice de drept privat pot implica, în anumite cazuri, sarcini administrative suplimentare, se anticipează că acestea sunt, în general, limitate ca natură. În această privință, ar trebui remarcat faptul că multe entități juridice de drept privat au luat deja unele măsuri de securitate pentru a-și proteja infrastructurile și pentru a asigura continuitatea activității.

Efectul pozitiv al impactului economic constă în faptul că entitățile juridice de drept privat, bucurându-se de un grad suficient de securitate, vor putea dezvolta planuri de continuitate a afacerii, fapt ce va conduce la dezvoltarea acestora, pe de o parte și, pe de altă parte, creșterea contribuțiilor la bugetul de stat consolidat.

4.4. Impactul social

Cetățenii Republicii Moldova vor avea încrederea că instituțiile satului se îngrijesc de infrastructura critică națională care furnizează servicii esențiale populației și autorităților publice. Prin urmare, se va asigura confortul social și dezvoltarea economică a țării. Este cunoscut faptul că capacitatea statului de asigurare a unui mediu economic securizat atrage investițiile străine și, în consecință, crește oferta de muncă, ceea ce duce, în mod inevitabil, la scăderea nivelului de sărăcie. De asemenea, va crește calitatea serviciilor sociale, culturale și educaționale, fiindcă odată ce infrastructurile critice din aceste domenii vor fi identificate, desemnate și protejate, accentul se va pune pe îmbunătățirea acestora.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Prin instituirea unui ansamblu de măsuri care vizează creșterea nivelului de protecție a obiectivelor ce vor fi desemnate ca infrastructuri critice naționale, va crește nivelul de protecție a datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Prin re tehnologizare și modernizare a obiectivelor ce vor fi desemnate ca infrastructuri critice naționale vor fi diminuate semnificativ toate evenimentele ce vor putea produce prejudicii mediului înconjurător.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul de lege creează condiții pentru transpunerea și implementarea Directivei (UE) 2022/2557 din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice și de abrogare a Directivei 2008/114/CE a Consiliului.

Așa cum se înțelege și din denumirea directivei, (*Directiva (UE) 2022/2557 din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice*), aceasta reglementează modalitatea de asigurarea a rezilienței entităților critice – structuri ce asigură cetățenii, statul și piața internă a Uniunii Europene cu servicii esențiale.

Pentru început se menționează că există „infrastructuri critice” și „entități critice”, coraportul fiind specie-gen. Exemplificând, prin „infrastructură critică” se înțelege un element, un sistem sau o componentă a acestuia, care este esențial pentru menținerea funcțiilor societale vitale, a sănătății, siguranței, securității, bunăstării sociale sau economice a persoanelor, și a căror perturbare sau distrugere ar avea un impact semnificativ într-un stat ca urmare a incapacității de a menține respectivele funcții.

În schimb, o „entitate critică” înseamnă o entitate publică sau privată care operează cu infrastructură critică.

Prin urmare, prima etapă pe care Republica Moldova urmează să o parcurgă, etapă specifică prin care au trecut toate statele membre ale Uniunii Europene, constă în identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale potrivit sectoarelor și subsectoarelor menționate în anexele proiectului de lege. Pentru realizarea acestei etape e nevoie de adoptarea prezentului proiect de lege.

Cunoscând care sunt autoritățile publice, administratorii, operatorii și proprietarii de infrastructură critică națională se va putea purcede la asigurarea rezilienței entităților critice.

În concluzie, pentru realizarea pct. 11 din Capitolul 31 al Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023, care constă în transpunerea Directivei (UE) 2022/2557 din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice și de abrogare a Directivei 2008/114/CE a Consiliului, este nevoie, în mod prioritar, de identificat, desemnat și protejat infrastructurile critice naționale, fapt ce poate fi realizat prin adoptarea prezentului proiect de lege și a cadrului normativ subsecvent.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară:

1. Ministerul Justiției
2. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
3. Ministerul Afacerilor Externe;
4. Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
5. Ministerul Finanțelor;
6. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
7. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
8. Ministerul Apărării;
9. Ministerul Educației și Cercetării;
10. Ministerul Culturii;
11. Ministerul Sănătății;
12. Ministerul Mediului;
13. Ministerul Energiei;
14. Cancelaria de Stat;
15. Serviciul de Informații și Securitate;
16. Banca Națională a Moldovei;
17. Comisia Națională a Pieței Financiare;
18. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor;
19. Agenția Proprietății Publice;

20. Serviciul de Protecție și Pază de Stat;

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost plasat pe site-ul web Particip.gov.md la adresa: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-lege-privind-identificarea-desemnarea-si-protectia-infrastructurilor-critice-nationale/12719>

7. Concluziile expertizelor

Se va completa ulterior.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Lista actelor normative ce urmează a fi modificate:

1. Legea nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului;
2. Hotărârea Guvernului nr. 701/2018 privind aprobarea Regulamentului privind protecția antiteroristă a infrastructurilor critice;
3. Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat;

Lista actelor normative noi pentru implementarea prevederilor proiectului de lege:

1. Hotărârea Guvernului privind constituirea Grupului de lucru interinstituțional pentru protecția infrastructurilor critice, a componenței nominale a acestuia și a Regulamentului de organizare și funcționare al acestuia;
2. Hotărârea Guvernului privind aprobarea pragurilor critice intersectoriale;
3. Hotărârea Guvernului privind desemnarea infrastructurilor critice naționale;
4. Decizia Prim-ministrului pentru aprobarea calendarului anual de activități al Grupului de lucru interinstituțional pentru protecția infrastructurilor critice;
5. Decizia Prim-ministrului pentru aprobarea Planului de acțiune pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite în Strategie;
6. Decizia Prim-ministrului pentru aprobarea Planului de control;
7. Decizia Prim-ministrului pentru aprobarea Planului de relații al Centrului național de coordonare și protecție a infrastructurii critice;
8. Hotărârea Guvernului privind aprobarea Strategiei naționale privind protecția și reziliența infrastructurilor critice naționale;

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

După aprobarea proiectului de lege Ministerul Afacerilor Interne va desfășura următoarele activități necesare implementării prevederilor prezentului proiect:

- Constituirea și operaționalizarea Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice;
- Elaborarea legislației subsecvente;

Crearea Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, la nivel de direcție autonomă, va presupune mărirea statelor de personal ale ministerului cu 7 unități de personal.

Secretar general al Ministerului Afacerilor Interne
Vladislav COJUHARI